

Tomasz GOSZCZYŃSKI
Politechnika Częstochowska
Wydział Zarządzania
tomaszg@zim.pcz.pl

FUNKCJONOWANIE SPECJALNYCH STREF EKONOMICZNYCH A DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA

Streszczenie. Celem opracowania jest analiza efektów działania specjalnych strefach ekonomicznych oraz przedstawienie znaczenia innowacji w ich funkcjonowaniu. Podstawowym celem utworzenia specjalnej strefy ekonomicznej jest przyspieszenie rozwoju gospodarczego w tych częściach kraju, w których istnieją strefy. Prowadzenie działalności gospodarczej w specjalnej strefie ekonomicznej wiąże się z jednej strony z obowiązkiem posiadania określonego prawem zezwolenia; z drugiej natomiast umożliwia czerpanie korzyści z wielu przywilejów niedostępnych dla przedsiębiorców prowadzących działalność poza wydzielonym terytorium strefy.

Słowa kluczowe: rozwój gospodarczy, innowacje, specjalne strefy ekonomiczne, przedsiębiorczość.

THE FUNCTIONING OF SPECIAL ECONOMIC ZONES INNOVATIVE ACTIVITY

Abstract. The purpose of this paper is an analysis of the effects of functioning the Special Economic Zones and show of the importance of innovation in their functioning. The primary objective of the creation of a special economic zones is to raise economic development in these parts of the country, where zones exist. Economic activities in the special economic zone is associated with one hand, with obligation of a particular law permits, on the other, enables to benefit from many privileges not available to entrepreneurs doing business outside of the separate territory of the zone.

Keywords: economic development, innovation, special economic zone, entrepreneurship.

Wstęp

Specjalna strefa ekonomiczna to wyodrębnione przez ustawę, niezamieszkałe terytorium Polski, na którym może być prowadzona działalność gospodarcza na preferencyjnych warunkach określonych w ustawie o specjalnych strefach ekonomicznych z 20 października 1994 r.¹

Idea tworzenia stref ekonomicznych zrodziła się w latach 70-tych XX wieku i znalazła zastosowanie głównie w szybko rozwijających się krajach azjatyckich, a w latach 90-tych XX wieku w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Głównym celem tworzenia przez państwa stref ekonomicznych było przyciągnięcie nowych inwestycji na terenie określonego regionu poprzez udzielenie inwestorom specjalnych preferencji podatkowych.

W Polsce pierwszą strefą ekonomiczną była Specjalna Strefa Ekonomiczna EURO-PARK MIELEC powołana do życia w 1995 r. Obecnie na terytorium naszego kraju jest 14 stref. Pierwotnie planowano utrzymywanie stref przez 20 lat, jednakże polski rząd już dwukrotnie przedłużał ten okres i na tę chwilę specjalne strefy ekonomiczne mają istnieć do końca 2026 r.

Specjalne Strefy Ekonomiczne (SSE) to udane połączenie potrzeb inwestorów z potrzebami poszczególnych regionów, w których zostały utworzone. Przedsiębiorca w SSE ma zapewnione ulgi podatkowe, a dodatkową korzyścią jest fakt, że może rozpocząć działalność na specjalnie przygotowanym, uzbrojonym terenie.

Z drugiej strony wzmożone inwestycje przekładają się na przyspieszony rozwój gospodarczy polskich regionów, zmniejszone bezrobocie a także zwiększenie konkurencyjności naszej gospodarki. Zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w SSE wydaje zarząd każdej strefy. Pomaga on również w procesie inwestycyjnym, poprzez np. ułatwianie kontaktów z władzami lokalnymi czy administracją centralną w kwestii między innymi zakupu ziemi pod inwestycje.

Przechodząc do celu opracowania, jakim było określenie wpływu innowacji na efektywność funkcjonowania przedsiębiorców prowadzących działalność w SSE, należy zauważyć, że innowacje mają aspekt wielowymiarowy oraz mają duży wpływ na rozwój gospodarczy, nie tylko poszczególnych regionów, ale i całej gospodarki.² Definicja innowacyjności, według OECD potraktowana jest jako całość działań naukowych, technicznych, finansowych, komercyjnych i organizacyjnych, które prowadzą lub mają prowadzić do wdrażania innowacji³. Dla budowania konkurencyjności gospodarki fundamentalne znaczenie ma szereg czynników związanych np. z posiadaniem kapitałem technologicznym czy zasobami ludzkimi. Z kolei, do czynników utrudniających działalność innowacyjną można zaliczyć: zbyt wysokie

¹ Art. 2 Ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych z dnia 20 października 1994 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 123, poz. 600 ze zm.).

² Seroka-Stolka O., Uwarunkowania rozwoju innowacyjności ekologicznej organizacji [w:] Pabian A., Kreatywność i innowacje w zarządzaniu organizacjami, Wydawnictwo Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2010, str. 36.

³ OEDC, Podręcznik Oslo, Wydanie trzecie, Wydanie polskie, Warszawa 2008, str. 14.

koszty innowacji, niepewny popyt na innowacje, trudności w znalezieniu partnerów do współpracy czy brak wykwalifikowanego personelu.⁴ Innowacyjność podmiotów gospodarczych stanowi podstawę podnoszenia konkurencyjności regionów, dlatego posiada priorytetowe znaczenie w kształtowaniu strategii rozwojowych regionów.⁵ Z tego powodu, programy rozwoju specjalnych stref ekonomicznych powinny być powiązane z regionalnymi strategiami rozwoju regionów. W Polsce, SSE stanowią w większej mierze instrument pasywnej polityki przemysłowej państwa. Istotą funkcjonowania stref są bowiem odgórnie ustanowione w drodze prawnej szczególne udogodnienia dla przedsiębiorców, zarówno krajowych, jak i zagranicznych, prowadzących działalność na określonym obszarze kraju. Jest to więc forma pośredniej pomocy państwa dla regionów. Istnienie SSE wpływa na sytuację ekonomiczną i społeczną danego regionu poprzez oddziaływanie na jego rozwój gospodarczy. SSE są jednym z narzędzi wspierających wzrost gospodarczy poprzez przyciąganie nowych inwestorów. Dodatkowym pozytywnym oddziaływaniem SSE są inwestycje w innowacyjne branże, które wywołują różnorakie efekty ekonomiczne. Z drugiej jednak strony, SSE stanowić mogą również narzędzie aktywnej polityki przemysłowej państwa, wtedy gdy ustawodawca ustanowi system preferencji ekonomicznych wyłącznie dla przedsiębiorców z wybranych sektorów gospodarczych wchodzących do nich.⁶ Słuszny wydaje się kierunek, aby SSE pomagały innowacyjnym branżom, takim jak: sektor IT, biotechnologiczny czy farmaceutyczny. Innowacyjne firmy są przyszłością każdej gospodarki, dlatego w interesie każdej SSE winno być zapewnienie swoim inwestorom odpowiednich warunków do rozwoju działalności. Transfer technologii do przedsiębiorstw inwestujących w SSE jest jednym z motywów tworzenia tych enklaw inwestycyjnych. Jednakże warto zaznaczyć, że nie zawsze ten proces zachodzi. Jest to bowiem zależne od rodzaju przemysłu, jaki inwestuje w danej strefie. Przykładem może być przemysł lekki, który ulokował swoje inwestycje w krajach Dalekiego Wschodu. Okazało się, że właściwie nie występuje w tym przykładzie transfer technologii, albowiem głównym powodem prowadzenia działalności w tych krajach były niskie koszty pracy, a nie rynek zasobny w wysoko wykwalifikowanych specjalistów.

1. Zasady funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych

Prowadzenie działalności na terenie specjalnej strefy ekonomicznej łączy się z licznymi korzyściami. Jedną z podstawowych korzyści jest oczywiście zwolnienie z podatku dochodowego dochodów osiągniętych z tej działalności, o którym będzie mowa w dalszej

---

⁴ Prystrom J., Rola polityki w rozwoju gospodarczym [w:] Wąsowicz M., Determinanty rozwoju i integracji krajów europejskich, Wydawnictwo Kolegium Nauk Społecznych i Administracji PW, Warszawa 2007, str. 203.

⁵ Huczek M., Czynniki wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw, Wydawnictwo BIT, Bielsko-Biała 1996, st. 114.

⁶ Nelec W., Prusek A., Funkcje państwa i specjalnych stref ekonomicznych w Polsce w zakresie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, Zeszyty Naukowe nr. 709/2006 Akademii Ekonomicznej w Krakowie.

części opracowania. Naturalnie, aby podatnik mógł skorzystać ze wskazanej preferencji podatkowej musi spełnić warunki wskazane w stosownym zezwoleniu. Prowadzenie działalności na terenie specjalnej strefy ekonomicznej prócz preferencji wiąże się również ze szczególnymi obowiązkami ewidencyjnymi. Po pierwsze jednostka powinna zapewnić wyodrębnienie organizacyjne działalności strefowej, po drugie powinna ująć w księgach rachunkowych przyznaną jej pomoc publiczną.

Podstawową formą wspomnianych preferencji podatkowych dla firm inwestujących w specjalnej strefie ekonomicznej jest zwolnienie z opodatkowania dochodów z działalności prowadzonej na jej terenie. Na początku funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych zwolnienie dotyczyło całości dochodu przez okres 10 lat oraz 50% dochodu po upływie tego okresu do końca istnienia strefy. Obecnie maksymalna wartość pomocy uzależniona jest od wysokości poniesionych przez przedsiębiorcę wydatków inwestycyjnych oraz od regionu, w którym ta inwestycja ma miejsce i jest to od 50% do 30% poniesionych kosztów kwalifikowanych. Inną formą zachęty jest zwolnienie z podatku od nieruchomości. Obecnie jest ono przewidziane w art. 7 ust. 3 ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych i ma charakter fakultatywny. Przepis ten stanowi, że rada gminy może w drodze uchwały przyznać takie dodatkowe zwolnienie dla podmiotów prowadzących działalność na terenie specjalnej strefy ekonomicznej.

Ale SSE to nie tylko inwestycje pieniężne i nowe miejsca pracy – to również podnoszenie konkurencyjności całej gospodarki, transfer technologii i know-how, a także rozwój współpracy w regionie objętym strefą. Stałe powiększanie powierzchni stref umożliwia nieprzerwany ich rozwój i sprzyja kolejnym inwestycjom. Dzięki temu w ostatnich latach decyzje o ulokowaniu swojej działalności na obszarze SSE podjęły lub wdrożyły w życie takie firmy jak: Saint-Gobain (strefa katowicka), Fiat Powertrain Technologies Poland (strefa katowicka), Dell oraz Procter & Gamble (strefa łódzka), Mondi Packaging Paper Świecie oraz Sharp (strefa pomorska), Swedwood Poland (strefa warmińsko-mazurska), LG Electronics (strefa tarnobrzeska), Shell Polska (strefa krakowska) czy Rockwool Polska (strefa suwalska).⁷

Funkcjonujące w Polsce SSE, jako instrumenty polityki regionalnej, niewątpliwie wpływają na poprawę zarówno systemu gospodarczego danego obszaru kraju, jak i na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Podejmowany na terenie stref proces inwestycyjny pomaga w rozwoju lokalnego i regionalnego budownictwa oraz usług rynkowych. Przelamana zostaje tradycja monokultury przemysłowej na rzecz dywersyfikacji branżowej. Powstają więzi kooperacyjne między producentami działającymi w strefach i firmami ulokowanymi w ich otoczeniu.⁸

---

⁷ Przewodnik po Specjalnych Strefach Ekonomicznych w Polsce, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych 2009, s. 14.

⁸ Płotecka I., Specjalne strefy ekonomiczne jako pomoc publiczna - ujęcie w księgach rachunkowych.

2. Działalność innowacyjna w Specjalnych Strefach Ekonomicznych

Analizując pojęcie innowacji często ma się na uwadze innowacje: produktowe, technologiczne, organizacyjne i rynkowe⁹. Pierwsze z nich dotyczą towarów i usług. Są to zmiany polegające na udoskonaleniu wyrobu już produkowanego bądź na rozszerzeniu struktury asortymentowej o nowy produkt. Innowacje technologiczne (procesowe) to z kolei, zmiany w stosowanych przez organizację metodach wytwarzania, które usprawniają i zwiększają efektywność produkcji, czyniąc ją tańszą i bezpieczniejszą dla środowiska naturalnego. Kolejny rodzaj innowacji to innowacje organizacyjne, które zmieniają w przedsiębiorstwie systemy zarządzania i organizację procesów produkcji. Na koniec innowacje rynkowe, których celem jest zaspokajanie potrzeb klientów.¹⁰

Specyfika polskich przedsiębiorstw w zakresie wprowadzanych innowacji uwarunkowana jest ogólną sytuacją gospodarczą panującą w Polsce. W krajach o wysokim poziomie rozwoju tempo wzrostu wydatków na działalność badawczo-rozwojową rośnie szybciej niż tempo wzrostu gospodarczego.¹¹ W porównaniu z krajami Unii Europejskiej, takimi jak: Niemcy czy Francja, Polskę charakteryzuje nadal znacznie niższy poziom rozwoju gospodarczego, a co za tym idzie, niższy poziom nakładów na działalność innowacyjną. Jest to przyczyną bardzo niskiej pozycji naszego kraju we wszystkich rankingach innowacyjności. Aktualnie tylko niewielki odsetek krajowych przedsiębiorstw może zostać zaliczony do grupy innowacyjnych.¹² Przedsiębiorstwem innowacyjnym zwykło się określać podmiot, który w badanym okresie (najczęściej 3-letnim) wprowadził na rynek nowy lub istotnie ulepszony produkt, usługę, lub proces.¹³ Poza czynnikiem finansowym, jedną z przyczyn wpływających na niski odsetek rodzimych przedsiębiorstw wprowadzających innowacje, jest słabość mechanizmów kształtujących zainteresowanie działalnością innowacyjną. Wydaje się, że jedynym wyjściem z zaistniałej sytuacji jest promowanie działań wspierających innowacje. Kluczową rolę w tym procesie odgrywają SSE, które poprzez udzielanie różnego rodzaju wsparcia przyczyniają się do tworzenia innowacji. SSE, jako instrument wspierania innowacyjności, mają znaczenie przede wszystkim dla dużych korporacji i przedsiębiorstw, które stać na inwestycje określonej wysokości, i to właśnie duże przedsiębiorstwa są głównym beneficjentem korzyści płynących z SSE.¹⁴ Przedsiębiorcy działający w specjalnych strefach ekonomicznych mogą korzystać ze zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych w ramach pomocy publicznej w przypadku prowadzenia działalności na terenie

⁹ Penc J., *Innowacje i zmiany w firmie*, Agencja Wydawnicza Placet, Warszawa 1999, s. 141.

¹⁰ Dąbrowski J., Koładkiewicz I., *Praktyki innowacyjne polskich przedsiębiorstw*, WSzPiZ, Warszawa 1998, s. 13.

¹¹ Janasz W., *Innowacje w rozwoju przedsiębiorczości w procesie transformacji*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2004, str. 143.

¹² Baruk J., *Zarządzanie innowacjami a zarządzanie wiedzą – podejście integracyjne*, *Organizacja i Kierowanie* nr 2 (108), 2002, s. 30.

¹³ *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2004-2006*, GUS, Warszawa 2006, s. 1.

¹⁴ Marciniak P., *Mechanizmy finansowania działalności R&D przez sektor przedsiębiorstw. Analiza działalności badawczo-rozwojowej w Polsce*, Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2015, s. 6.

SSE na podstawie stosownego zezwolenia. Wymagane jest poniesienie kosztów inwestycyjnych w wysokości 100 000 zł, a w przypadku objęcia gruntu prywatnego terenem SSE – poniesienie kosztów inwestycyjnych równych minimum 17 000 000 zł lub wzrost zatrudnienia o co najmniej 50 nowych pracowników. Podatnicy inwestujący w innowacje oraz prowadzący działalność w sektorze usług badań naukowych i prac rozwojowych mogą jednak liczyć na preferencyjne kryteria objęcia gruntu prywatnego SSE. W przypadku inwestycji w innowacje jest to poniesienie wydatków inwestycyjnych na poziomie 20 000 000 zł lub zatrudnienie co najmniej 30 nowych pracowników, a w przypadku działalności badawczo-rozwojowej – inwestycje na poziomie co najmniej 10 000 000 zł lub stworzenie minimum 50 nowych miejsc pracy.¹⁵

Efekty funkcjonowania stref są oceniane głównie na podstawie wartości poniesionych nakładów inwestycyjnych. Szacuje się, że od początku funkcjonowania stref, a więc od roku 1994 do końca 2015 roku wartość nakładów inwestycyjnych jakie ponieśli przedsiębiorcy działający we wszystkich 14 strefach przekroczyła 111 mld zł. W stosunku do roku 2014 inwestycje wzrosły o ponad 9,7 mld zł, tj. o 9,5%. Na koniec 2015 roku w SSE najwięcej zainwestowali przedsiębiorcy z Polski (19,8% nakładów inwestycyjnych ogółem), Niemiec (18,9%), Stanów Zjednoczonych (12,1%) oraz Holandii (10,3%).¹⁶ Największy udział w ogólnej wartości inwestycji miały strefy: katowicka – 20,7%, wałbrzyska – 18,3% i łódzka – 12,2%, natomiast najmniejsza strefa słupska – 1,4%. Na koniec 2015 roku największy udział kapitału pochodzącego z Polski miała strefa: suwalska, starachowicka i słupska. Z kolei, największym udziałem kapitału niemieckiego charakteryzowała się strefa kamiennogórska. Natomiast inwestycje amerykańskie skoncentrowały się głównie w strefie katowickiej. Największym udziałem kapitału, który napłynął z Holandii cechowała się natomiast strefa legnicka.¹⁷

Udział poszczególnych stref w wartości poniesionych na ich terenie nakładów inwestycyjnych jest zależny w dużej mierze od poziomu atrakcyjności terenów inwestycyjnych, a dokładniej od lokalizacji stref, ich potencjału, poziomu wsparcia publicznego, możliwości nawiązania kontaktu z innymi przedsiębiorcami czy poziomu rozwoju infrastruktury. W tym miejscu warto przytoczyć treść art. 8 ustawy o SSE, zgodnie z którym do zadań zarządzającego należy prowadzenie działań zmierzających do rozwoju działalności gospodarczej na terenie strefy. Uznając powagę tego zadania, ustawodawca w art. 25 ust. 2 ustawy dopuścił możliwość zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych dochodów zarządzającego w części wydatkowanej na cele rozwoju strefy. Główne działania zarządzających strefami to budowa infrastruktury i promowanie stref. Nakłady na budowę

---

¹⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenach specjalnych stref ekonomicznych z 10 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr. 232, poz. 1548).

¹⁶ Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2015 r. Ministerstwo Rozwoju, Warszawa, maj 2016 r.

¹⁷ Tamże.

infrastruktury na terenie SSE, które zostały poniesione od początku ich funkcjonowania do końca 2015 r. wyniosły ponad 4,0 mld zł.¹⁸ Największe nakłady na rozwój infrastruktury do końca 2015 r. poniosły strefy: wałbrzyska, pomorska i tarnobrzaska. Z kolei, na promocję stref przeznaczona została łączna kwota 8,29 mln zł. W tym obszarze największe wydatki od początku działalności ponieśli zarządzający strefami: kostrzyńsko-słubicką, łódzką i wałbrzyską. Jak już wspomniano, spółki zarządzające poszczególnymi strefami korzystają ze zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych. Wysokość tego zwolnienia uzależniona jest natomiast od wielkości nakładów inwestycyjnych oraz kosztów pracy nowo zatrudnionych pracowników. Z kolei, dla przedsiębiorców, istotnym czynnikiem zachęcającym do inwestowania w SSE są m.in. przygotowane pod inwestycje tereny oraz uproszczona procedura otrzymania decyzji administracyjnych. Oczywiście kluczową rolę odgrywa zwolnienie od podatku dochodu uzyskiwanego z działalności prowadzonej na terenie strefy. Nie można również zapomnieć, że SSE oferują swoim beneficjantom m.in. pomoc w tworzeniu nowych miejsc pracy. Pieniądze z tego tytułu można otrzymać np. na szkolenia dla pracowników. Poza uprawnieniami strefowymi, podmioty inwestujące w SSE mogą liczyć na korzystne zwolnienia z podatku od nieruchomości. Ulgi podatkowe to na pewno magnes, który przyciąga przedsiębiorców, ale nie jedyny. Przedsiębiorcy doceniają także coś, co można nazwać strefowym know-how. Co się na to składa? Niewątpliwie jest to pewność miejsc do inwestycji, a zwłaszcza pewność prawna gruntu, na którym przedsiębiorcy chcą inwestować. Ryzyko prawne związane z ich zakupem jest bowiem zerowe, albowiem grunty te mają jasną przeszłość. Po drugie, strefa oferuje dobre towarzystwo i adres. Nie można zapominać, że fakt posiadania firmy w pobliżu dużych zagranicznych fabryk, nie powoduje, że się znika. Wręcz odwrotnie, taka lokalizacja jest często źródłem prestiżu. Kolejną zaletą jest fakt, że przedsiębiorcy nie są pozostawieni sami sobie. Przykładowo, w trakcie negocjacji z władzami lokalnymi mogą liczyć na wsparcie ze strony zarządu strefy. Ogromnym atutem stref jest oczywiście dobra lokalizacja i rozbudowana infrastruktura. Problemem nie powinno być również znalezienie odpowiedniej liczby wykwalifikowanych pracowników.

Jednym z pierwszych modeli szacowania efektywności działania stref ekonomicznych był model zaproponowany przez P.G. Warra w roku 1983. Opisywał on strefę ekonomiczną jako zamkniętą gospodarkę, w nieznacznym stopniu współpracującą z otaczającą ją gospodarką narodową. Model ten porównuje przepływy kapitałowe do SSE oraz wpływ jej produkcji na gospodarkę poza strefą. W klasycznej postaci, model Warra ignorował wpływ inwestycji innowacyjnych na gospodarkę zewnętrzną, uznając iż oddziaływanie to jest trudne do opisania ilościowego, rozłożone w czasie oraz rozproszone. W ostatnim jednak czasie, wraz z postępem w zakresie modeli ekonomicznych i ekonometrycznych, opisujących w sposób ilościowy zjawiska gospodarcze, wskazany model był modyfikowany, poprzez ocenę

---

¹⁸ Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2015 r. Ministerstwo Rozwoju, Warszawa, maj 2016 r.

oddziaływania innowacji na gospodarkę.¹⁹ Opiera się on na założeniu, że wpływ na transfer nowych technologii do gospodarki zależy od trzech obszarów, mianowicie: na oddziaływaniu inwestycji nowych technologii na kapitał ludzki, ich wpływu na produktywność oraz oddziaływaniu inwestycji na długoterminowy rozwój regionalny. Wpływ każdego z parametrów może być wyrażony w odpowiedni sposób. Jeżeli chodzi o kapitał ludzki to może być on określony jako zależność inwestycji innowacyjnych w stosunku do wynagrodzeń pracowników. Kolejny parametr czyli zwiększenie produktywności może być rozłożony na następujące czynniki: eksport, konsumpcja wewnętrzna, podatki dochodowe. Z kolei, wpływ na rozwój regionalny może być określony poprzez powiązanie inwestycji innowacyjnych z regionalnym produktem krajowym brutto.

Zakończenie

Prowadzenie działalności innowacyjnej to często już nie tylko sposób na uzyskanie przewagi nad konkurencją i zdobycie pozycji lidera, lecz także warunek *sine qua non* utrzymania się na rynku dla wielu polskich przedsiębiorstw. Zwłaszcza dla małych i średnich firm wprowadzanie nowych produktów, usług czy też technologii okazuje się niezbędne, by np. dotrzymać kroku dużym przedsiębiorstwom. Konieczne jest także bieżące monitorowanie zmieniających się potrzeb klientów, których wymagania stają się coraz wyższe. Z tego względu coraz więcej podmiotów modyfikuje swoją ofertę, wprowadzając innowacje. Takie działania jednak, aby były skuteczne, wymagają wiedzy, czasu i dużych nakładów finansowych, często przekraczających możliwości pojedynczego przedsiębiorstwa. Rodzi się zatem pytanie; gdzie szukać środków finansowych na działalność innowacyjną. Wydaje się, że jest kilka możliwości. Niewątpliwie bardzo istotnym źródłem finansowania działalności innowacyjnej są fundusze Unii Europejskiej. Programy europejskie silnie wspierają innowacyjność przedsiębiorstw, podnoszą efektywność badań prowadzonych na uczelniach, pomagają koordynować współpracę pomiędzy jednostkami naukowymi a biznesem. Największą zaletą tego typu finansowania jest możliwość otrzymania pomocy bezzwrotnej. Nie oznacza to jednak, że przystępując do realizacji projektu, otrzymujemy do rozdysponowania pełną kwotę. Pomoc przekazywana jest w formie refundacji poniesionych kosztów, przy czym dla części dotacji dostępny jest także system zaliczek. Nadto, przystępując do realizacji projektu, wymagane jest zabezpieczenie finansowe, które pozwoli na realizację wydatków, które zostaną następnie zrefundowane. W praktyce oznacza to często potrzebę wcześniejszego skorzystania z kredytu bankowego.

---

¹⁹ Pastusiak R., Wpływ innowacji na dynamikę wzrostu gospodarczego w modelowaniu ekonomicznym na przykładzie specjalnych stref ekonomicznych, Acta Universitatis Lodziensis. Folia Oeconomica 266, 2012, s. 350.

Podsumowując, kreowanie innowacji jest problemem globalnym polskiej gospodarki, co uwidoczniło się w przyjętym ostatnio przez rząd tzw. „Planie Morawieckiego”²⁰, który zakłada, że do 2020 roku na programy innowacyjne zostanie wyasygnowane blisko 16 mld euro. Rozwojowi innowacji w naszym kraju mają również służyć: wzrost wydatków w sferze B+R z 0,8 proc. PKB do 1,7 proc. PKB, reforma instytutów naukowo-badawczych, nowa „Konstytucja Biznesu” czyli pakiet ustaw, których celem jest zreformowanie i uproszenie przepisów dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej czy program „Start in Poland”.²¹ Nie można również zapomnieć o nowej ustawie o innowacyjności, której zapisy weszły w życie 1 stycznia 2017 roku.²² Ustawa zawiera szeroki pakiet rozwiązań mających na celu stworzenie bodźców dla działalności innowacyjnej, m.in. zniesienie opodatkowania podatkiem dochodowym aportu własności intelektualnej i przemysłowej, zwrot gotówkowy dla nowo powstałych przedsiębiorstw prowadzących działalność B+R (tzw. start-upy), możliwość odliczenia od podatku dochodowego większych niż dotąd kosztów poniesionych na badania i rozwój. Ustawa zawiera poza tym pakiet regulacji korzystnych dla naukowców m.in. modyfikuje procedurę nabywania przez naukowców praw majątkowych do wynalazków oraz usuwa ograniczenia czasowe, w jakim twórcom wynalazków przysługiwały udziały w korzyściach płynących z komercjalizacji. Wymienione działania niewątpliwie przyczynią się do zmiany negatywnego trendu jaki w ostatnich 20-latach panuje w polskiej gospodarce, a który sprowadza się do kupowania gotowych patentów za granicą. W dłuższej perspektywie czasu poprawę poziomu innowacyjności w naszym kraju można osiągnąć tylko poprzez sprawniejszą i efektywniejszą współpracę między rodzimymi przedsiębiorcami a światem nauki.

Bibliografia

1. Baruk J., Zarządzanie innowacjami a zarządzanie wiedzą – podejście integracyjne, *Organizacja i Kierowanie* nr. 2 (108), 2002.
2. Dąbrowski J., Koładkiewicz I., *Praktyki innowacyjne polskich przedsiębiorstw*, WSzPiZ, Warszawa 1998.
3. *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2004-2006*, GUS, Warszawa 2006.
4. Huczek M., *Czynniki wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw*, Wydawnictwo BIT, Bielsko-Biała 1996.
5. Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2015 r. Ministerstwo Rozwoju, Warszawa, maj 2016 r.

²⁰ Plan na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, Ministerstwo Rozwoju, <https://www.mr.gov.pl>

²¹ Start in Poland, Ministerstwo Rozwoju, <https://www.mr.gov.pl>

²² Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o zmianie niektórych ustaw określających warunki prowadzenia działalności innowacyjnej Dz. U. z 2016, poz. 1933.

6. Janasz W., Innowacje w rozwoju przedsiębiorczości w procesie transformacji, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2004.
7. Marciniak P., Mechanizmy finansowania działalności R&D przez sektor przedsiębiorstw. Analiza działalności badawczo-rozwojowej w Polsce, Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2015.
8. Nelec W., Prusek A., Funkcje państwa i specjalnych stref ekonomicznych w Polsce w zakresie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, Zeszyty Naukowe nr 709/2006 Akademii Ekonomicznej w Krakowie.
9. OECD, Podręcznik Oslo, Wydanie trzecie, Wydanie polskie, Warszawa 2008.
10. Penc J., Innowacje i zmiany w firmie, Agencja Wydawnicza Placet, Warszawa 1999.
11. Plan na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, Ministerstwo Rozwoju.
12. Płotecka I., Specjalne strefy ekonomiczne jako pomoc publiczna - ujęcie w księgach rachunkowych.
13. Przewodnik po Specjalnych Strefach Ekonomicznych w Polsce, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych 2009.
14. Prystrom J., Rola polityki w rozwoju gospodarczym [w:] Wąsowicz M., Determinanty rozwoju i integracji krajów europejskich, Wydawnictwo Kolegium Nauk Społecznych i Administracji PW, Warszawa 2007.
15. Seroka-Stolka O., Uwarunkowania rozwoju innowacyjności ekologicznej organizacji [w:] Pabian A., Kreatywność i innowacje w zarządzaniu organizacjami, Wydawnictwo Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2010.
16. Start in Poland, Ministerstwo Rozwoju.